

gemeente
Zoetermeer

OMNIBUSENQUETE 2015 **deelrapport uitvaartwensen**

OMNIBUSENQUETE

deelrapport: uitvaartwensen

Maart 2016

In opdracht van:
Uitvoering onderzoek:

Marco Dofferhoff, afdeling Stadsbeheer/beleid en Programmering
Josée Boormans, afdeling JaBo/Onderzoek en statistiek

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Onderzoeksverantwoording	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Respons	5
1.3 Opzet rapport	5
2. Resultaten	7
2.1 Bekendheid mogelijkheden tot begraven en cremeren	7
2.2 Bekendheid begraafplaatsen en crematorium	7
2.3 Begraven of cremeren?	8
2.4 Begraven	8
2.5 Cremeren	10
2.6 Natuurbegraafplaats	11
2.7 Aanvullingen op het huidige aanbod	12
BIJLAGE 1. Tabellen	13
BIJLAGE 2. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	17
BIJLAGE 3. Populatie, steekproef en respons	19
BIJLAGE 4. Vragenlijst onderzoek	21

1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 Achtergrond

De gemeente Zoetermeer beschikt over twee begraafplaatsen: de (oude) begraafplaats Binnenweg en de (nieuwe) begraafplaats Hoflaan. Daarnaast is er in de gemeente Zoetermeer een crematorium (Meerbloemhof).

De gemeente wil het aanbod dat ze heeft beter aansluiten bij de behoeften van de inwoners.

De afdeling Stadsbeheer heeft eind 2014 een onderzoek over de uitvaartwensen laten uitvoeren door de afdeling JaBo/Onderzoek en Statistiek onder de deelnemers van het digitale panel van de gemeente Zoetermeer.

In 2015 zijn de vragen over de uitvaartwensen meegenomen in de jaarlijkse omnibusenquête.

1.2 Respons

Voor de omnibusenquête 2015 zijn drie niet overlappende steekproeven getrokken van 4000 inwoners van Zoetermeer, die op 1 september 2015 18 jaar of ouder zijn. Voor de personen in de steekproeven geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (verzorgingshuis voor ouderen, gevangenis, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen. Aan de personen uit de drie steekproeven zijn verschillende enquêtes voorgelegd.

De drie enquêtes (groen, geel en wit) zijn via de post verspreid. Bij de aanbiedingsbrief zat, naast een papieren vragenlijst, een inlogcode om de vragenlijst digitaal in te vullen.

Het onderwerp "uitvaartwensen" is opgenomen in de "witte" enquête. In totaal hebben 1157 van de 4000 aangeschreven personen de witte enquête geheel of gedeeltelijk ingevuld. Het onderdeel "uitvaartwensen" is door 1138 respondenten ingevuld; een respons van 28%. Van deze respondenten hebben er 363 een digitale vragenlijst ingevuld en 775 een papieren vragenlijst.

Eigen aan steekproefonderzoek is dat de uitkomsten een schatting geven van de werkelijkheid. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid rondom de onderzoeksuitkomsten.

De vragen van het onderzoek zijn in de laatste week van september en de eerste drie weken van oktober 2015 aan de respondenten voorgelegd.

1.3 Opzet rapport

In het volgende hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek beschreven. In bijlage 2 wordt stilgestaan bij de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van een onderzoek van deze omvang.

In bijlage 3 worden kenmerken van de respons (geslacht, leeftijd) vergeleken met gegevens uit het bevolkingsbestand.

De vragen waarop de rapportage is gebaseerd staan in bijlage 4.

2

RESULTATEN

2.1 Bekendheid mogelijkheden tot begraven in cremeren in Zoetermeer

Vier van de tien respondenten (40%) zeggen goed op de hoogte te zijn van de mogelijkheden tot begraven of cremeren in Zoetermeer. In het eerder gehouden panelonderzoek was 34% van de panelleden hiervan goed op de hoogte. Daarnaast zegt 45% (51% in het panelonderzoek) van de respondenten enigszins op de hoogte te zijn. De overige respondenten (15%) zeggen niet op de hoogte te zijn.

Tabel 1. Aantal en percentage respondenten dat de mogelijkheden tot begraven of cremeren in Zoetermeer kent

Kent men de mogelijkheden tot begraven of cremeren in Zoetermeer?	aantal	in % van het totaal
Ja, ben goed op de hoogte	451	39,8%
Ja, ben enigszins op de hoogte	512	45,2%
Nee	170	15,0%
Subtotaal	1133	100%
Geen antwoord	5	
Totaal	1138	

2.2 Bekendheid begraafplaatsen en crematorium

Uit de resultaten blijkt dat 59% van de respondenten (net als in het panelonderzoek) op de hoogte is van het bestaan van de beide begraafplaatsen in Zoetermeer. In totaal zegt 35% (37% in het panelonderzoek) van één van beide begraafplaatsen op de hoogte te zijn en was 6% van de respondenten niet op de hoogte van het bestaan van de begraafplaatsen. In totaal is dus 94% van de respondenten van minimaal één begraafplaats op de hoogte.

Het bestaan van het crematorium (Meerbloemhof) is bij 79% van de respondenten wel bekend en bij 21% van de respondenten niet. Dit resultaat komt overeen met het eerder gehouden panelonderzoek waar 78% van de panelleden wel en 22% niet op de hoogte was.

Tabel 2. Bekendheid van de begraafplaatsen (Binnenweg en Hoflaan) in Zoetermeer

Bekend?	aantal	in % van het totaal
Ja, ik ken ze beide	670	59,0%
Ja, ik ken er één	401	35,3%
Nee	64	5,6%
Subtotaal	1135	100%
Geen antwoord	3	
Totaal	1138	

Tabel 3. Bekendheid van het crematorium (Meerbloemhof) in Zoetermeer

Bekend?	aantal	in % van het totaal
Ja	900	79,4%
Nee	234	20,6%
Subtotaal	1134	100%
Geen antwoord	4	
Totaal	1138	

2.3 Begraven of cremeren?

De helft van de respondenten (50%) zegt na het overlijden gecremeerd te willen worden. Dit was ook in het panelonderzoek het geval.

Iets meer dan een vijfde (21%) wil begraven worden. De overige respondenten weten het nog niet of maakt het niet uit.

Tabel 4. Aantal en percentage respondenten dat na het overlijden begraven of gecremeerd wil worden

Begraven of gecremeerd?	aantal	in % van het totaal
Wil begraven worden	241	21,3%
Wil gecremeerd worden	571	50,4%
Weet ik nog niet	279	24,6%
Het maakt me niet uit	42	3,7%
Subtotaal	1133	100%
Geen antwoord	5	
Totaal	1138	

2.4 Begraven

Als men in Zoetermeer begraven wordt, kan men kiezen voor een algemeen graf of een eigen particulier graf.

Een algemeen graf is een graf waar meerdere (maximaal 4) personen boven elkaar begraven kunnen worden. Algemene graven zijn goedkoper dan particuliere graven en worden na 10 jaar geruimd. De algemene graven worden op volgorde uitgegeven en er is geen keuze ten aanzien van de overige personen die in het graf begraven worden. Een algemeen graf kost ongeveer 1200 euro.

Een particulier graf is een graf waarbij de rechthebbende bepaalt wie er in het graf begraven wordt. Daarnaast kan de locatie van het graf uitgekozen worden. Een particulier graf wordt na 30 jaar geruimd maar kan verlengd worden. De aankoop van een 2 persoons eigen graf kost ongeveer 4200 euro en een 3 persoons eigen graf kost ongeveer 6400 euro voor 30 jaar

Van alle respondenten die begraven willen worden, kiest 43% voor een particulier graf. In totaal kiest 18% voor een algemeen graf. De overige respondenten weten hun voorkeur nog niet (32%) of hebben een anders namelijk antwoord ingevuld (zie bijlage 1 tabel 1).

Tabel 5. Voorkeur bij begraven voor een algemeen of een particulier graf?

Voorkeur:	aantal	in % van het totaal
Een algemeen graf	43	18,2%
Een particulier graf	102	43,4%
Dat weet ik (nog) niet	75	31,9%
Anders. nl. . (zie bijlage 1 tabel 1)	15	6,4%
<hr/>		
Subtotaal	235	100%
Geen antwoord	6	
Totaal	241	

De respondenten die eerder in de vragenlijst hebben aangegeven nog niet te weten of ze begraven of gecremeerd wilden worden of die hebben aangegeven dat het hen niet uitmaakt (321 respondenten), is gevraagd of ze weten, als ze kiezen voor begraven, of ze dan liever in een algemeen graf of een particulier graf begraven willen worden.

Zoals te verwachten weet een groot percentage van deze respondenten dat (nog) niet (62%). Van de overige respondenten kiezen er meer voor een particulier graf dan voor een algemeen graf.

Er zijn tien respondenten die nog een ander antwoord hebben gegeven. In bijlage 1 tabel 2 staat een overzicht van deze antwoorden.

Tabel 6. Aantal en percentage respondenten dat nog niet weet of ze na hun overlijden *begraven of gecremeerd* wil worden en bij een mogelijke keuze voor begraven kiezen voor:

Voorkeur:	aantal	in % van het totaal
Een algemeen graf	30	9,7%
Een particulier graf	78	25,2%
Dat weet ik (nog) niet	191	61,8%
Anders. nl. . . (zie bijlage 1 tabel 2)	10	3,2%
<hr/>		
Subtotaal	309	100,0%
Geen antwoord	12	
Totaal	321	

1.6 Cremeren

Van de respondenten die na hun overlijden gecremeerd willen worden, wil 45% dat hun as wordt verstrooid. Bijna 40% weet nog niet wat er met hun as moet gebeuren. Er zijn 32 respondenten die aangeven dat ze iets anders met hun as zouden willen. In bijlage 1 tabel 3 staat wat zij zouden willen.

Tabel 7. Voorkeur voor de bestemming van de as na het cremeren

Voorkeur:	aantal	in % van het totaal
As moet worden bewaard (in een urn) die mee naar "huis" kan	33	5,9%
Urn met as moet worden begraven in een (urnen)graf	11	2,0%
Urn met as moet worden geplaatst in een urnenmuur (Columbarium)	12	2,1%
As moet worden verstrooid	253	45,1%
Dat weet ik nog niet	219	39,0%
Anders, nl... (zie bijlage 1 tabel 3)	33	5,9%
Subtotaal	561	100%
Geen antwoord	10	
Totaal	571	

De respondenten die nog niet weten of ze begraven of gecremeerd wilden worden, is gevraagd of ze, als ze kiezen voor cremeren, weten wat er dan met hun as moet gebeuren.

In totaal weet 71% van de respondenten dat (nog) niet. Daarnaast zijn er 13 respondenten die een ander antwoord geven dan de voor gecodeerde antwoorden (zie bijlage 1 tabel 4)

Van de overige respondenten zouden de meesten respondenten bij een keuze voor cremeren kiezen voor as verstrooiing (18%).

Tabel 8. Voorkeur voor bestemming van de as na cremeren van de respondenten die nog niet weten of ze begraven of gecremeerd willen worden

Voorkeur:	aantal	in % van het totaal
As moet worden bewaard (in een urn) die mee naar "huis" kan	7	2,4%
Urn met as moet worden begraven in een (urnen)graf	5	1,7%
Urn met as moet worden geplaatst in een urnenmuur (Columbarium)	9	3,0%
As moet worden verstrooid	52	17,6%
Dat weet ik nog niet	210	70,9%
Anders, nl... (zie bijlage 1 tabel 4)	13	4,4%
Subtotaal	296	100,0%
Geen antwoord	25	
Totaal	321	

1.6 Natuurbegraafplaats

Naast de mogelijkheid om begraven te worden op een traditionele begraafplaats is er op verschillende plekken in Nederland de mogelijkheid om op een natuurbegraafplaats begraven te worden. Natuurbegraafplaatsen liggen in mooie natuurlijke omgevingen. Om het karakter van de omgeving te behouden, gelden er wel bepaalde regels.

Als er in Zoetermeer een natuurbegraafplaats aanwezig zou zijn, zou 14% van de respondenten daar begraven willen worden. Voor 9% hangt de keuze nog af van de regels die daar gelden.

Tabel 9. Aantal en percentage respondenten dat al of niet op een natuurbegraafplaats in Zoetermeer begraven zou willen worden als die mogelijkheid er is

Keuze voor een natuurbegraafplaats in Zoetermeer als die mogelijkheid er is?	aantal	in % van het totaal
Ja	151	13,8%
Nee	446	40,7%
Weet ik nog niet	386	35,2%
Hangt af van de regels die daar gelden	93	8,5%
Anders, nl.....(zie bijlage 1 tabel 5)	20	1,8%
Subtotaal	1096	100,0%
Geen antwoord	42	
Totaal	1138	

Het is interessant om te bekijken welke respondenten kiezen voor een natuurbegraafplaats als die er zou zijn.

Uit tabel 10 komt naar voren dat van de respondenten die aangeven begraven te willen worden (zie tabel 4) 26% van hen zou kiezen voor een natuurbegraafplaats als die er zou zijn in Zoetermeer. Voor 26% van hen zou dit geen optie zijn; 34% weet het nog niet en voor 14% zou het afhangen van de daar geldende regels.

Van de respondenten die in tabel 4 aangeven na hun overlijden gecremeerd te willen worden, zegt 5% te kiezen voor een natuurbegraafplaats in Zoetermeer als die er zou zijn. Voor bijna twee derde (65%) van hen is dit geen alternatief; 24% weet het nog niet en voor 4% hangt het af van de regels zoals uit tabel 10 blijkt.

Van degenen die nog niet echt een voorkeur voor begraven of cremen hebben, zou 21% er voor kiezen begraven te willen worden op een natuurbegraafplaats in Zoetermeer als die mogelijkheid er zou zijn.

Het lijkt er dus op dat een natuurbegraafplaats vooral interessant is voor degene die nu kiezen voor een traditionele begraafplaats of voor respondenten die nog keuze hebben gemaakt of ze begraven of gecremeerd willen worden.

Tabel 10. Keuze van de respondenten voor begraven of cremeren afgezet tegen de mening over het mogelijk begraven willen worden op de natuurbegraafplaats.

	Als er in de gemeente Zoetermeer een natuurbegraafplaats aanwezig zou zijn, zou u daar dan begraven willen worden?					Totaal
	Ja	Nee	Weet ik nog niet	Hangt af van de regels die daar gelden	Anders	
Weet u al, als u komt te overlijden, of u begraven of gecremeerd wilt worden?						
Wil begraven willen worden	26,0%	25,5%	33,6%	13,6%	1,3%	100% (n=235)
Wil gecremeerd worden	5,0%	65,3%	24,4%	3,9%	1,5%	100% (n=544)
Weet ik nog niet	21,1%	10,2%	54,9%	12,0%	1,8%	100% (n=275)
Het maakt me niet uit	11,9%	7,1%	54,8%	16,7%	9,5%	100% (n= 42)
Totaal	13,8%	40,7%	35,2%	8,5%	1,8%	100% (n=1096)

1.7 Aanvullingen op het huidige aanbod

Op dit moment zijn er in Zoetermeer eigen graven (2 of 3 persoons), algemene graven, urnengraven, urnen nissen en is er de mogelijkheid om as te verstrooien. In de enquête kon men aangeven of men in dit aanbod nog iets mist. In totaal hebben 44 respondenten aangegeven nog iets te missen. In bijlage 1 tabel 6 staat een overzicht van de gegeven antwoorden.

BIJLAGE 1. TABELLEN

Tabel 1. Andere voorkeur bij de keuze voor begraven

- *Begraven op natuurbegraafplaats.*
- *Een mausoleum.*
- *Een natuurgraf*
- *Familiegraf andere woonplaats.*
- *Hangt van de prijs af*
- *Ik kies waarschijnlijk voor een natuurbegraafplaats elders.*
- *Ik wil in Marokko begraven worden.*
- *ik wil op de curacao begraven worden*
- *Ik zou graag in een muur worden geplaatst, zoals in het buitenland vaak gebeurt en hier in Nederland nog niet echt bekend is*
- *in het land der herkomst*
- *Islamitisch graf*
- *Misschien een 2 persoons graf De kosten zijn schrikbarend hoog niet normaal dat de kosten bijna 2x zo hoog dan voor de opknapbeurt zijn. Moeten de burgers de opknapbeurt zelf betalen? Triest. Haast niet op te brengen.*
- *Natuurgraf.*
- *Weet nog niet maar voorkeur neigt naar particulier*

Tabel 2. Toelichting op de keuze bij eventueel begraven willen worden op het antwoord anders, nl....

- *Crematie.*
- *Dat laat ik aan de overblijvende partner over. Die moet er mee verder leven.*
- *dat mogen de nabestaanden beslissen*
- *Familiegraf buiten Zoetermeer.*
- *Liefst natuurgraf in vrije natuur.*
- *Medische wetenschap.*
- *Mijn lichaam wordt ter beschikking gesteld van de wetenschap*
- *N.v.t. ter beschikking.*
- *Niet begraven*
- *Ter beschikking wetenschap.*

Tabel 3. Andere voorkeur bij de keuze voor cremieren

- *As moet in zee worden verstrooid*
- *As moet worden gebruikt om boom in te planten.*
- *Beslissing laat ik over aan de nabestaande(n)*
- *Beslissing te nemen door nabestaanden*
- *Columbarium binnen.*
- *Combi. deels naar huis/ deels begraven.*
- *Dat bepalen de nabestaanden.*
- *Dat laat ik aan mijn nabestaanden over.*
- *Dat laat ik mijn nabestaanden beslissen*
- *Dat laat ik over aan de nabestaanden.*
- *Dat maakt mijn gezin uit.*
- *Dat mag het thuisfront beslissen.*
- *Dat mogen mijn nabestaanden zelf bepalen.*
- *De achterblijvers mogen zelf bepalen wat ze met mijn as doen.*
- *De familie beslist dat.*
- *Een mooie boom van laten groeien*
- *Eigen graf waar mijn moeder begraven is.*
- *Familie beslist.*
- *Ik wil verstrooid worden op een (voor mij) bijzonder plek in de wereld.*
- *Indien nog mogelijk bijgezet worden in het Graf van mijn echtgenoot*
- *Is een keus voor de nabestaande.*
- *Klikobak*
- *laat ik aan nabestaanden over*
- *Mijn as wil ik op asplaats Ockenburgh Den Haag bij mijn zoon en kleinzoon verstrooid hebben.*
- *Moet in de ruimte geschoten worden*
- *Mogen de nabestaanden over beslissen, waarschijnlijk bewaren.*
- *Onder een tafel, reeds aanwezig of begraafplaats Hoflaan.*
- *Samen met de as van mijn man uitgestrooid borden.*
- *Uitstrooien over mijn geboorteland vrm. Ned. Nieuw Guinea*
- *Zelf verstrooien door familie.*

Tabel 4. Toelichting op de keuze bij eventueel gecremeerd worden op het antwoord anders, nl..

- *Dat laat ik aan de nabestaanden over.*
- *Dat mogen de nabestaanden beslissen*
- *Dat mogen mijn kinderen bepalen*
- *De keuze van mijn nabestaande.*
- *Een deel bewaard en een deel verstrooid*
- *Heb al een graf in Den Haag*
- *Mijn lichaam wordt ter beschikking gesteld aan de wetenschap*
- *Moeten de nabestaanden beslissen.*
- *Mogen de nabestaanden verzinnen.*
- *Weggegooid.*

Tabel 5. Toelichting op eventuele keuze voor een natuurbegraafplaats bij het antwoord anders, nl..

- *Als het betaalbaar is*
- *Cremeren*
- *Dat mogen mijn kinderen bepalen*
- *Hangt af van regels en prijs!*
- *ik gaf aan in de vorige vraag om gecremeerd te worden*
- *Ik vind dit soort dingen belachelijk. Vroeger gingen mensen met een bloemetje naar het graf van hun ouders, tegenwoordig komt dat toch niet of nauwelijks voor, maar zo goedkoop mogelijk.*
- *Ik wil wel uitgestrooid worden op een mooi terrein.*
- *Maakt mij niets uit (wat de familie wil).*
- *Mijn lichaam wordt ter beschikking gesteld aan de wetenschap*
- *Misschien mijn as.*
- *Misschien.*
- *Niet in Zoetermeer begraven.*
- *Nou dat lijkt me wel wat, wil ik informatie over.*
- *Ter beschikking wetenschap.*
- *Wil bij partner in Den Haag.*
- *Wil worden gecremeerd*

Tabel 6. Genoemde mogelijk die men nog mist in het huidige aanbod van begraven en cremieren

- 1 persoon.
- 1 persoonsgraf
- Bijzetting urn bij een graf.
- Dat het aanbod van eigen graf er duur is kan het niet iets goedkoper?
- Dat het as in het heelal geschoten kan worden (terecht kan komen, eventueel door middel van een helium ballon 1 keer gezien op tv
- De natuurbegraafplaats (19x genoemd)
- De ruimte in.
- Die natuurbegraafplaats of verstrooiplaats.
- Een bos/ bomenaanplant waar mensen eigen boom in kunnen plaatsen na overlijden dierbare, al of niet met dien as.
- Een dierencrematorium , begraafmogelijkheid.
- Een eenpersoons graf, of graf kelder
- Een herdenkplaats waar men heen kan als de urn is uitgestrooid of bij iemand anders staat.
- Een mausoleum.
- Eigen graven 2 of 3 P.
- Er wordt toch niets gedaan met deze gegevens. Ik heb daar GEEN vertrouwen in.
- Familiegraven.
- Hindoe begraafplaats, maar voor Hindoes doen jullie toch jackshit.
- In de natuur verstrooien
- Ja, een muur waar je de kisten in kan plaatsten zoals in het buitenland
- Mooiere urnenmuur. Buitenweg is heel armzalig
- Nabestaanden beslissen wat ze met de as willen doen, dus as in strooibus en evt. elders verstrooien.
- natuurgraven
- Urn laten verzinken in water.
- Verstrooien in de natuur
- Verstrooien op zee.
- Vriesdrogen.
- Vrije natuur, natuur begraafplaats.

BIJLAGE 3. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de 1.138 respondenten uit de omnibusenquête die vragen hebben ingevuld over het onderwerp uitvaartwensen of op bepaalde categorieën daarvan. Over de ‘werkelijkheid’, dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerse 18 plussers kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van punt- of intervallschattingen.

Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt aangenomen dat dit in de populatie ook 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen).

Het is daarbij mogelijk, met behulp van statistische formules, de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal ‘betrouwbaarheid’ genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- stel dat van alle 1.138 respondenten 30% opvatting A heeft. In werkelijkheid (dus in de totale populatie van Zoetermeeders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,3% en de 32,7%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag x vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18 plussers die gedrag x vertonen tussen de 36,4% en 63,6% vrouw is.

Tabel 1. Procentpunten waarmee de werkelijke percentages (dus die in de populatie) maximaal kunnen afwijken van die in de respons. (Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%).

Aantal respondenten	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
800	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
900	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1.000	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1.136	1,7	2,3	2,7	2,8	2,9

BIJLAGE 3. Populatie, steekproef, veldwerk en respons

In de twee onderstaande tabellen worden de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de bruikbare respons van dit deelonderzoek onderling vergeleken aan de hand van de kenmerken *seks* en *leeftijd*.

Geslacht en leeftijd, in %, van:

- de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder (per 1-1-2015);
- de personen in de steekproef (per 1-1-2015);
- de respondenten (volgens opgave van de respondent).

Geslacht en leeftijd, in % van:

Geslacht en leeftijd	Bevolking	Personen in de steekproef	Respondenten
Man 18 < 30 jr	9,5%	10,0%	3,4%
Vrouw 18 < 30 jr	9,2%	8,7%	4,4%
Man 30 < 40 jr	7,5%	7,7%	5,1%
Vrouw 30 < 40 jr	7,8%	7,2%	5,3%
Man 40 < 50 jr	8,2%	7,3%	4,8%
Vrouw 40 < 50 jr	9,2%	9,2%	7,7%
Man 50+	23,1%	24,1%	34,1%
Vrouw 50+	25,6%	25,9%	35,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal	98.040	4.000	1.087

* 51 van de 1.138 respondenten uit 2015 hebben hun geslacht en/of leeftijd niet opgegeven

BIJLAGE 4. VRAGENLIJST ONDERZOEK

UITVAARTWENSEN

79. De gemeente Zoetermeer beschikt over twee begraafplaatsen: de (oude) begraafplaats Binnenweg en de (nieuwe) begraafplaats Hoflaan. Daarnaast is er in de gemeente Zoetermeer een crematorium (Meerbloemhof).

Kent u de mogelijkheden tot begraven of cremeren in Zoetermeer?

- 1. ja, ben goed op de hoogte
- 2. ja, ben enigszins op de hoogte
- 3. nee

80. **Wist u van het bestaan van de begraafplaatsen in Zoetermeer?**

- 1. ja, ik ken ze beide
- 2. ja, ik ken er één
- 3. nee

81. **Wist u van het bestaan van het crematorium (Meerbloemhof) in Zoetermeer?**

- 1. ja
- 2. nee

82. **Weet u al, als u komt te overlijden, of u begraven of gecremeerd wilt worden?**

- 1. wil begraven worden
- 2. wil gecremeerd worden → ga naar vraag 84
- 3. weet ik nog niet → ga naar vraag 85
- 4. het maakt me niet uit → ga naar vraag 85

83. U kiest er voor om na uw overlijden begraven te worden. Kiest u dan voor een algemeen graf of een eigen particulier graf?

Een algemeen graf is een graf waar meerdere (maximaal 4) personen boven elkaar begraven kunnen worden. Algemene graven zijn goedkoper dan particuliere graven en worden na 10 jaar geruimd. De algemene graven worden op volgorde uitgegeven en er is geen keuze ten aanzien van de overige personen die in het graf begraven worden. Een algemeen graf kost ongeveer 1200 euro.

Een particulier graf is een graf waarbij de rechthebbende bepaalt wie er in het graf begraven wordt. Daarnaast kan de locatie van het graf uitgekozen worden. Een particulier graf wordt na 30 jaar geruimd maar kan verlengd worden. De aankoop van een 2 persoons eigen graf kost ongeveer 4200 euro en een 3 persoons eigen graf kost ongeveer 6400 euro voor 30 jaar

- 1. een algemeen graf
- 2. een particulier graf
- 3. dat weet ik nog niet
- 4. anders, namelijk

LET OP: ga nu door naar vraag 87

84. U kiest er voor om na uw overlijden gecremeerd te worden. Heeft u al een idee wat er dan met uw as moet gebeuren?

- 1. as moet worden bewaard bijvoorbeeld in een urn die mee naar huis kan
- 2. urn met as moet worden begraven in een (urnen)graf
- 3. urn met as moet worden geplaatst in een urnenmuur (Columbarium)
- 4. as moet worden verstrooid
- 5. dat weet ik nog niet
- 6. anders, namelijk:

LET OP: ga nu door naar vraag 87

85. Als u er voor kiest om na uw overlijden begraven te worden, kiest u dan voor een algemeen graf of een eigen particulier graf?

Een algemeen graf is een graf waar meerdere (maximaal 4) personen boven elkaar begraven kunnen worden. Algemene graven zijn goedkoper dan particuliere graven en worden na 10 jaar geruimd. De algemene graven worden op volgorde uitgegeven en er is geen keuze ten aanzien van de overige personen die in het graf begraven worden. Een algemeen graf kost ongeveer 1200 euro.

Een particulier graf is een graf waarbij de rechthebbende bepaalt wie er in het graf begraven wordt. Daarnaast kan de locatie van het graf uitgekozen worden. Een particulier graf wordt na 30 jaar geruimd maar kan verlengd worden. De aankoop van een 2 persoons eigen graf kost ongeveer 4200 euro en een 3 persoons eigen graf kost ongeveer 6400 euro voor 30 jaar

- 1. een algemeen graf
- 2. een particulier graf
- 3. dat weet ik nog niet
- 4. anders, namelijk:

86. Als u er voor kiest om na uw overlijden gecremeerd te worden, heeft u dan al een idee wat er dan met uw as moet gebeuren?

- 1. as moet worden bewaard bijvoorbeeld in een urn die mee naar huis kan
- 2. urn met as moet worden begraven in een (urnen)graf
- 3. urn met as moet worden geplaatst in een urnenmuur (Columbarium)
- 4. as moet worden verstrooid
- 5. dat weet ik nog niet
- 6. anders, namelijk:

87. Naast de mogelijkheid om begraven te worden op een traditionele begraafplaats bestaat er op verschillende plekken in Nederland de mogelijkheid om op een natuurbegraafplaats begraven te worden. Natuurbegraafplaatsen liggen in mooie natuurlijke omgevingen. Om het karakter van de omgeving te behouden gelden er wel bepaalde regels.

Als er in de gemeente Zoetermeer een natuurbegraafplaats aanwezig zou zijn, zou u daar dan begraven willen worden?

- 1. ja
- 2. nee
- 3. weet ik nog niet
- 4. hangt af van de regels die daar gelden
- 5. anders, namelijk:

88. Op dit moment zijn er in Zoetermeer: eigen graven (2- of 3 persoons), algemene graven, urnengraven en urnennissen, en er is de mogelijkheid om as te verstrooien.

Mist u in het huidige aanbod nog iets?

1. nee

2. ja, namelijk:

3. weet niet